

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног
родитеља и име
Датум и место
рођења

Блерим, Тасим, Чупи
04.08.1971

Основне студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Звање
Година уписа
Година завршетка
Просечна оцена

Универзитет у Загребу
Медицински Факултет Загреб
Медицина
Доктор медицине
1992
1997
8,39

Магистер студије, магистарске студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Звање
Година уписа
Година завршетка
Просечна оцена
Научна област
Наслов завршног рада

Универзитет Св. Кирил и Методиј у Скопљу
Медицински факултет
Медицина
Магистар медицинских наука
2004
2012
9.3
Медицина- епидемиологија
Стапката на вакцинална покриеност во 5 општини-Кичево, Осломеј, Зајас, Вранешница и друго и асоцијацијата со одредени социо-демографски карактеристики

Докторске студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Година уписа
Остварен број ЕСПБ
бодова
Просечна оцена

Универзитет у Нишу
Медицински факултет
Медицинске науке
2016
140

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме
докторске
дисертације
Име и презиме
ментора, звање
Број и датум
добивања сагласности
за тему докторске
дисертације

Утицај индивидуалних и професионалних фактора на радну способност након повреде на раду
Јовица Јовановић, редовни професор
НСВ број 8/19-01-002/23-017; у Нишу, 10. 04. 2023. године

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна
Број поглавља

199
9

Број слика (шема, графика)	21
Број табела	49
Број прилога	

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број воумена, странице	Категорија
1	<p>Blerim Ćupi, Ivana Šarac, Jovana J. Jovanović, Stefan Jovanović, Gordana Petrović-Oggiano, Jasmina Debeljak-Martačić, Jovica Jovanović. Occupational and non-occupational risk factors correlating with carpal tunnel syndrome and related work disability. <i>Arh Hig Rada Toksikol</i> 2023;74: 252-272</p> <p>Истраживали смо који специфични професионални и непрофесионални фактори корелирају са нивоом клиничких манифестација и радне способности у вези са КТС. Студија је обухватила 190 радника који имају дијагнозу КТС (100 мушкараца, 90 жена, старости 20-65 година). Утврдили смо корелацију са одређеним факторима занимања (трајање рада, ергономски, микроклиматски и други услови рада) и факторима ван занимања (демографски фактори, начина живота, ухрањеност, дијета, пушење цигарета, конзумација алкохола и физичка активност). Студија је идентификовала професионалне и непрофесионалне факторе ризика који могу погоршати радну способност, али који се такође могу побољшати превентивним и корективним мерама на радном месту и начином живота.</p>	М 22 IF 2.1 IFs 2.6
2	<p>Jovica Jovanović, Ivana Šarac, Jasmina Debeljak Martačić, Gordana Petrović Oggiano, Marta Despotović, Biljana Pokimica, Blerim Ćupi. The influence of specific aspects of occupational stress on security guards' health and work ability: detailed extension of a previous study. <i>Arh Hig Rada Toksikol</i> 2020; 71: 359-374</p> <p>У претходној студији, показали смо да је професионални стрес повезан са здравственим поремећајима (метаболички синдром, дијабетес, хипертензија, кардиоваскуларне болести) и инвалидношћу. Циљ овог истраживања био је да се даље истражи повезаност специфичних професионалних стресора са здравственим оштећењима и параметрима инвалидности код 399 радника обезбеђења старости 25-65 година. Линеарна регресиона анализа је открила да су, индекс телесне масе и пушачки статус, професионални стресори, укључујући високе захтеве, строгост, конфликт/неизвесност, избегавање претњи и подоптерећење, били значајни предиктори повишених вредности глукозе наташте, триглицерида, укупног и ЛДЛ холестерола, повишеног крвног притиска, броја откуцаја срца, скоро кардиоваскуларног ризика и привремене спречености за рад.</p> <p><i>Кратак опис садржине (до 100 речи)</i></p>	М 23 IF 1.948 IFs 2.172
3	<p>Blerim Ćupi. The effect of occupational stressors in public companies on temporary and permanent working ability of workers with arterial hypertension, <i>Acta Medica Medianae</i> 2021; 60(1): 63-67</p> <p>Истраживање је обухватило 500 радника са артеријском хипертензијом, без других болести или поремећаја. Изложену групу чинило је 350 радника са артеријском хипертензијом, изложених индексу професионалног стреса (ОСИ) изнад 50 бодова. Контролну групу чинило је 150 радника са артеријском хипертензијом, без стресора на радном месту (ОСИ испод 50 бодова). Анализом привремене радне неспособности утврђен је статистички значајно већи број изгубљених радних дана по раднику у експонованој групи у поређењу с контролном групом. Просечан број изгубљених радних дана по раднику (привремена радна неспособност) у једној години у експонованој групи повећава се статистички значајно са вредностима ОСИ на њиховом радном месту</p> <p><i>Кратак опис садржине (до 100 речи)</i></p>	М 52

Мечислав Јовановић
 Катедра за професионалну хигијену и токсикологију
 Универзитет у Нишу

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 3 рада, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.	ДА	НЕ
Кандидат Др Блерим Т. Чупи ИСПУЊАВА услове за оцену и одбрану докторске дисертације пошто је објавио рад са резултатима истраживања у коме је првопотписани аутор у часопису са рецензијом на СЦИ листи категорије М23 и има објављен рад у коме је првопотписани аутор у часопису који издаје Универзитет у Нишу		

или Факултет универзитета у Нишу.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Докторска дисертација аутора Др Блерим Т. Чупи-ја изложена је на 199 страна текста А4 формата, подељена у 9 поглавља, у којима је садржај организован тако да чини логичку целину. Дисертација је прецизно и адекватно језички формулисана, садржи 49 табела и 21 графикона. Садржи и резиме написан на српском и енглеском језику као и кратку биографију аутора. У уводном делу се истиче да повреде на раду представљају значајан друштвени, медицински и финансијски проблем у читавом свету и да су значајан разлог привремене и трајне неспособности за рад а да су професионални и индивидуални фактори важан чиниоц у њиховом настајању и да су важан чиниоц који утиче на неспособности за обављање одређеног посла. Дати су детаљни подаци о епидемиолошкој ситуацији која се односи на повреде на раду у читавом свету и у Региону. У поглављу 2 јасно се истиче да је сврха докторске тезе изучавање утицаја фактора рада, радног окружења и индивидуалних карактеристика радника на привремену и трајну радну способност радника који су доживели повреду на раду. Циљеви истраживања су усклађени са темом, јасно и прецизно постављени и фокусирани тако да обезбеде одговоре на кључна питања у вези са предметом истраживања и омогуће конкретне закључке. Трећа глава односи се на методологију. Јасно су дефинисани критеријуми за одабир популације болесника која је обухваћена истраживањем. Детаљно су описане процедуре у истраживању и јасно дефинисани праћени параметри. Примењена методологија истраживања је детаљно приказана, адекватна и савремена. За анализу примарних података коришћене су адекватне статистичке методе. Резултати студије приказани су помоћу табела, слика и графикона, уз одговарајуће коментаре и објашњења. Представљени су систематизовано и концизно у односу на постављене циљеве истраживања. Дискусија је заснована на савременим принципима научно-истраживачког рада где кандидат, полазећи од јасних и значајних резултата свог истраживања даје њихово тумачење у поређењу са претходним истраживањима и сазнањима. Дат је и критички осврт на снаге и слабости истраживања као и будућа стремљења. Закључци који су проистекли из резултата ове студије су јасно дефинисани. Они дају одговоре на постављене циљеве истраживања и јасно доприносе формирању јединственог суда у вези са разматраном проблематиком. У посебном поглављу Предлог превентивних мера јасно се истиче да превенција апсентизма и трајне инвалидности због повреда на раду захтева мултидисциплинарни приступ од стране тима кога чине инжењери заштите на раду, саветник за безбедност и здравље на раду, изабрани лекар, специјалиста за медицину рада, менаџмент предузећа и шира друштвена заједница. На основу резултата ове докторске тезе дефинисане су техничке, организационе, социјалне, личне заштитне и медицинске мере превенције којима се могу спречити или минимизирати штетне последице повреда на раду на привремену и трајну неспособност за рад. Дефинисане су и ризичне групе радника према којима ове мере требају посебно бити усмерене. Литература садржи 354 референци и обухвата најсавременија истраживања из области која је у овом раду проучавана.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (до 200 речи)

Циљеви докторске дисертације Чупи Блерима постављени у пријави у потпуности су остварени. Утврђено да дужина привремене поштеде од рада зависи од врсте и тежине повреде, начина лечења, професионалних фактора (врста и тежина рада, радни стаж, ниво стреса, обука, прековремени, ноћни и допунски рад, јасно истакнута правила рада, сменски рад, нормиран рад, нефизиолошки положај, задовољство платом, примена личних заштитних средстава, микроклиматски дискомфор, ниво буке, осветљеност, вибрације, хемијски агенси, прашина, учешће у саобраћају) и индивидуалних фактора (женски пол, образовање, брачно стање, место становања, коморбидитет, време реакције на акустичку и визуелну драж, навика пушења цигарета). Професионални фактори који утичу на трајну радну способност после повреде на раду су тежина и врста рада, радни стаж, ниво стреса, обука за безбедан рад, прековремени, ноћни и допунски рад, истакнута правила безбедног рада, рад у смени и норми, присуство хемијских агенаса и учешће у саобраћају. Индивидуални фактори (конзумирање лекова, раније повреде, присуство симптома, хирушке интервенције, присуство ендокриних, неуролошких обољења, артеријске хипертензије, дијабетеса, болести хематопоезног и гастроинтестиналног система, обољења плућа, астма, обољења бубрега, остеопороза, мускулоскелетна обољења, дислипидемије, оштећење слуха, гојазност, оштећење вида, психијатријски поремећаји, кардиоваскуларни коморбидитет, продужено време реакције на акустичку и визуелну драж) значајно утичу на одлазак у инвалидску пензију и промену радног места повређеног радника.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

На великом узорку од 934 пацијената (477 женског пола и 457 мушкараца) изучаван је утицај фактора рада, радног окружења и индивидуалних карактеристика радника на привремену и трајну радну

способност радника који су доживели повреду на раду. Недвосмислено је доказано да дужине привремене поштеде од рада и трајна способност за рад зависи од врсте и тежине повреде, начина лечења, професионалних фактора (врста и тежина рада, радни стаж, ниво стреса, обука, прековремени, ноћни и допунски рад, јасно истакнута правила рада, сменски рад, нормиран рад, нефизиолошки положај, задовољство платом, примена личних заштитних средстава, микроклиматски дискомфорт, ниво буке, осветљеност, вибрације, хемијски агенси, прашина, учешће у саобраћају) и индивидуалних фактора (женски пол, образовање, брачно стање, место становања, коморбидитет, време реакције на акустичку и визуелну драж, навика пушења цигарета, стално конзумирање лекова који утичу на психомоторне реакције). Посебан допринос ове тезе је у дефинисању техничких, организационих, социјалних, личних и медицинских мера заштите којима се могу спречити или минимизирати штетне последице повреда на раду на привремену и трајну неспособност за рад. Значајно је и што су прецизно дефинисане ризичне групе радника према којима ове мере требају посебно бити усмерене. Све ове мере могу наћи практичну примену у свакодневном раду изабраних лекара и лекара медицине рада.

Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)

Докторска дисертација аутора Др Блерим Т. Чупи-ја представља самосталан и оригиналан научни рад из области медицинских наука и медицине рада и представља значајан допринос развоју примарне здравствене заштите. У свом досадашњем научно-истраживачком раду Др Блерим Т. Чупи показао је самосталност како у иницирању и спровођењу истраживања, анализи и тумачењу резултата и њиховом стављању у контекст, тако и изради свих делова дисертације, а посебно у делу превентивних мера које могу наћи широку примену у свакодневном раду изабраних лекара и лекара медицине рада.

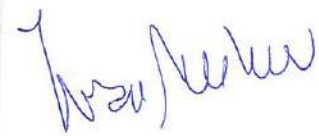

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

Увидом у израђену докторску дисертацију аутора Др Блерим Т. Чупи-ја може се закључити да је у питању самостално и оригинално научно дело из области медицине рада. Наслов дисертације је јасно и потпуно формулисан. Постављени циљеви су адекватно и прецизно дефинисани и остварени. Примењена методологија је одговарајућа и детаљно приказана. Резултати су концизно и систематизовано приказани, а закључци у потпуности дају одговоре на постављене циљеве истраживања. У раду је коришћена савремена литература. Резултати дисертације имају значајан научни допринос као и практични значај у оцени привремене и трајне способности за рада након повреде на раду. Са задовољством предлажемо њену јавну одбрану.

КОМИСИЈА

Број одлуке ННВ о именовану Комисије НСВ број 8/19-01-003/24-074

Датум именовања Комисије 14.05.2024

Р. бр.	Име и презиме, звање		Потпис
1.	Медицина рада	Медицински Факултет у Новом Саду	
	(Ужа научна област)	(Установа у којој је запослен)	
2.	Медицина рада	Медицински Факултет у Нишу	
	(Ужа научна област)	(Установа у којој је запослен)	
3.	Медицина рада	Медицински Факултет у Новом Саду	
	(Ужа научна област)	(Установа у којој је запослен)	

Датум и место:

31.05.2024 Ниш